

STRIENESTADSE LEUTROUTE

WÀÀNT IK GAON EERST NOG 'N GÈÈF STUKSKE DWEILE...

BIETBOERE & MEERMINNE!

*“Wàànt ik gaon eerst nog ’n gèèf stukske dweile,
Van Krijnen af naor ut Sas deur de Kaai”*

Dat zongen we in ons allereerste carnavalslied van 1961... Aan de hand van foto's, verhalen en anekdotes, krijgt u met de Strienestadse Leutroute nog véél meer te zien en te horen over het carnavaleske heden en verleden van 't gèèfte pleske aan de Vliet!

Deze leutige stadswandeling voert u langs unieke monumenten, cafés van weleer, door oude straten en steegjes, en ons stadspark. De route is zo'n 3 kilometer lang. Hoe lang u d'n hort op bent, hangt er mede van af met wie u onderweg zoal een praatje aanknoopt en waar u al dan niet aan de toog blijft plakken ;-)

Wij wensen u veul leut met deze **Strienestadse Leutroute!**

TRUG IN DE TIJD...

Zo'n honderd jaar geleden vierde Steenbergse al carnaval, toen nog vastenavond of vastelavond geheten. Van oudsher waren de dagen voor het begin van de 40-daagse vastenperiode uitgaansdagen.

In menig herberg kwamen Steenbergse jongemannen - al dan niet gemaskerd of gekostumeerd - bij elkaar om leut te maken en de nodige alcoholische versnaperingen te nuttigen. Van een openbare viering was toen nog geen sprake.

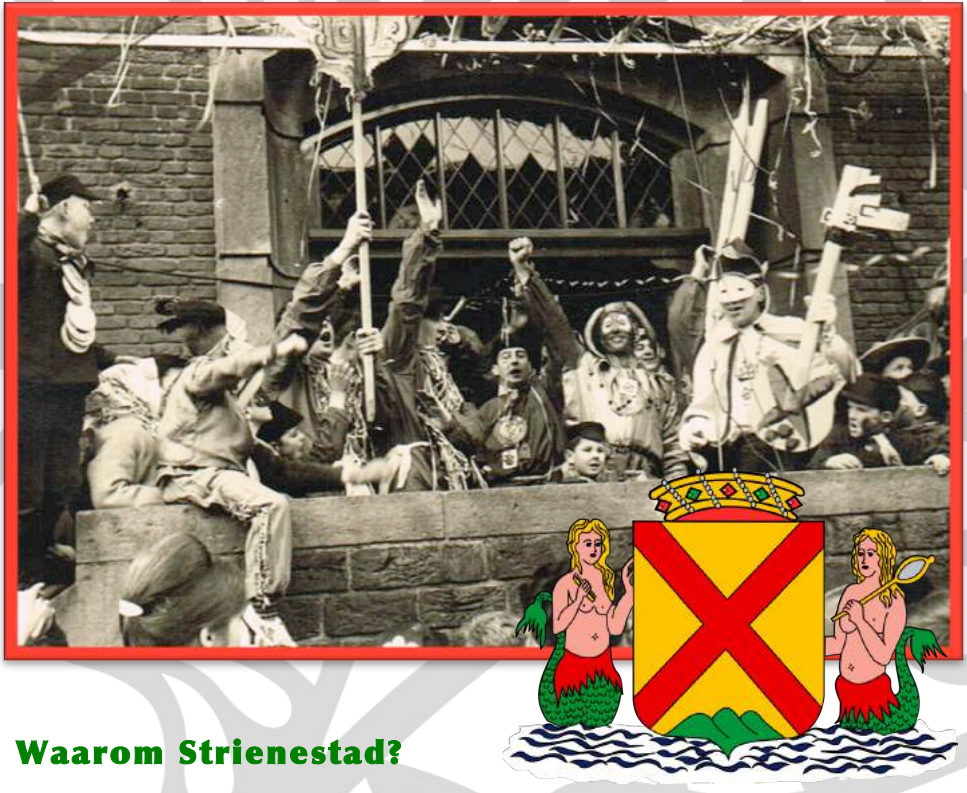
Toestemming

Ondanks protest van de Rooms-Katholieke kerk destijds, gaf de gemeente groen licht voor een kinderoptocht op 17 februari 1958. Hierna werd op 17 januari 1959 door de Katholieke jonge middenstandvereniging bij café Krijnen (nu café D'n Overkant op de hoek van de Markt en de Westdam) het eerste Snorrebal gehouden. Het Snorrebal is nog altijd het openingsbal van onze carnavalstijd. In 1960 werd er voor het eerst een kinderoptocht gehouden met een prins: Prins Snorius 1 (Louis Vlamings).

Op 11 februari 1961 werd officieel de eerste carnaval gehouden met Prins Strienius I (Louis Vlamings), Nar (Frans La Fors), een boerenploeg en een vereniging genaamd de Sasdweilers. De eerste carnaval bestond uit een Snorrebal en kinderoptocht met defilé.

Prins en gevolg werden door burgemeester Jan van der Meer ontvangen op het bordes van het stadhuis aan de Kaaistraat 47. Sinds de komst van het nieuwe gemeentehuis op Buiten de Veste, heet het oude stadhuis met carnaval 't Leutpeleis.

Prins en gevolg worden er ook nu nog ontvangen door de burgemeester, die dan de stadssleutel overhandigt aan de prins en zo symbolisch de macht voor vier dagen overdraagt.

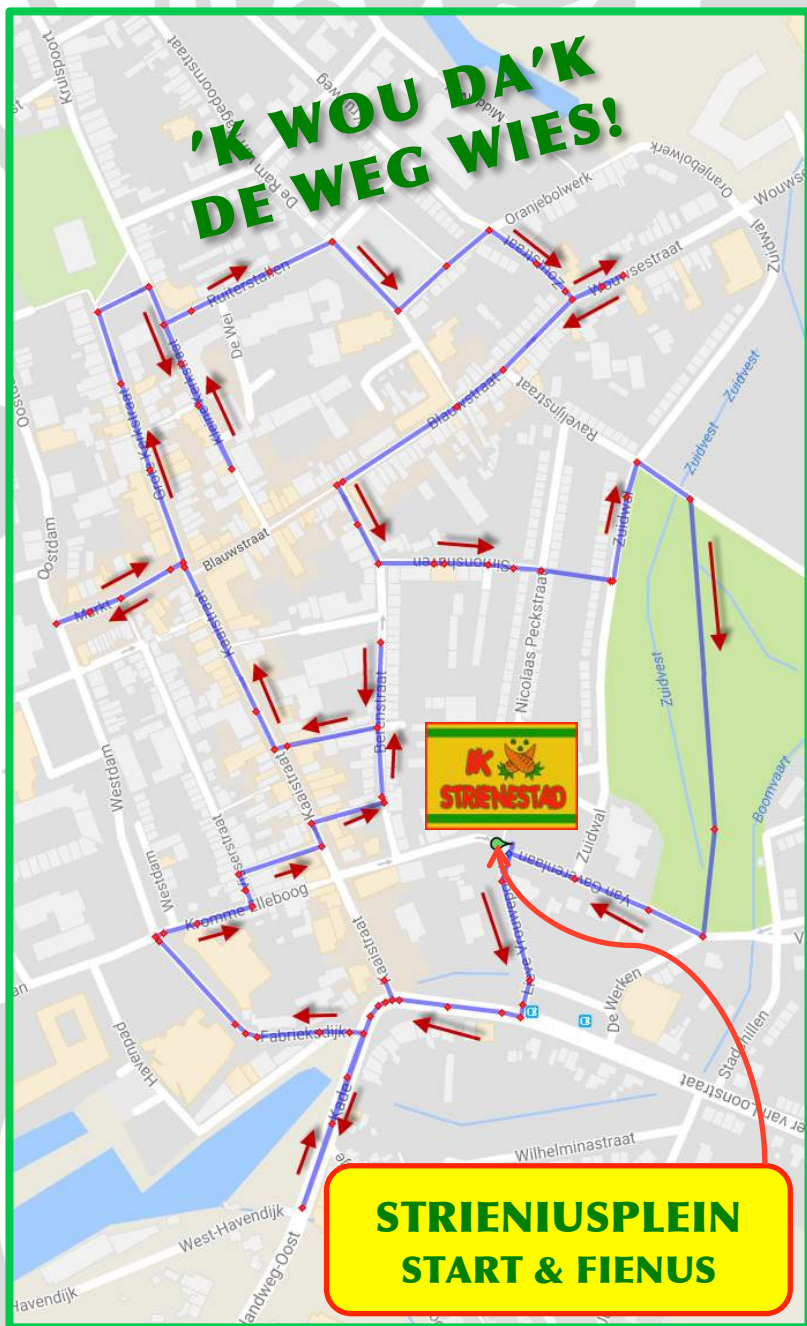

Waarom Strienestad?

Tegen het jaar 1220 was de Striene nog een noord-zuid gerichte vaarroute tussen Schelde en Maas. Een legende vertelt over twee zeemeerminnen die via de Striene Steenbergen aandeden.

Deze meerminnen zijn dan ook terug te vinden in ons stadswapen. Toen er een carnavaleske naam voor Steenbergen moest worden bedacht, was het niet meer dan logisch om voor Strienestad te kiezen. Alsook om alle meisjes en vrouwen met carnaval meerminnetes of meerminnen te noemen. Jongens en mannen heten dan bietboerkes en bietboeren; een verwijzing naar de vroeger zo belangrijke suikerbietenteelt en suikerindustrie in Steenbergen.

KAORT VAN DE LEUTROUTE

START

STRIENIUSPLEIN

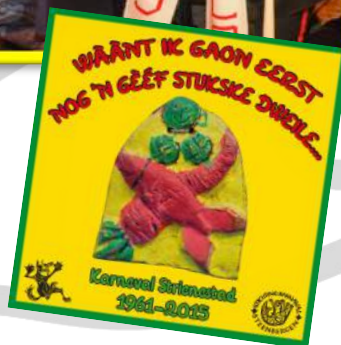
ZOU 'T WIR LUKKE? DAOR GING DE GONG!

De route begint op de hoek van de Van Gaverenlaan en de Lieve Vrouwepoort, bij 't beeldje, oftewel hét carnavalsmonument van de SKS en dus van heel carnavalvierend Strienestad.

Dit beeldje is – ter gelegenheid van het 11-jarig jubileum van carnaval – ontworpen door Paul Sloven en gemaakt door smid Toon van Oers.

Elk jaar wordt hier op de 11e van de 11e door alle bietboeren en meerminnen de leuteed afgelegd.

Het achterliggende plein heet sinds de viering van het 44-jarig bestaan van carnaval in Strienestad het Strieniusplein, vernoemd naar de eerste prins van Strienestad én grondlegger van ons leutfeest: Prins Strienius I (Louis Vlamings).

D'N EED

Wij belove plechtig... Meej òòns 'àànd op de dweil... En òòns òòg gericht op de boerekool: Dees karneval... Maoke wij wir... Net zo'n goeie karneval... As alle ààndere jaore... Karneval 'n goeie karneval was!

Wij belove plechtig... Meej òòns 'àànd op de dweil... En òòns òòg gericht op de boerekool: We zulle òòns allemaol... Meej veul leut... Daorvor inzette!

Burgemeester Van Loonstraat

We lopen de straat in tegenover het beeldje: de Lieve Vrouwepoort.

Op het eind gaan we rechtsaf, de Burgemeester van Loonstraat in.

Vernoemd naar de familie Van Loon, de eigenaren van de vroegere CSM-suikerfabriek in Steenberghe, die hier ook meerdere burgemeesters 'leverde'.

Links ziet u appartementencomplex de Tilleborgh, dat in de plaats is gekomen van Hotel van Tilburg. Dat was een breed en zijd gekend hotel/restaurant, waar veel (familie)feesten zijn gevierd en veel zaken zijn gedaan. De bekendste uitbater was Rinus Dirven.

De SKS ging er destijds op carnavalsdinsdag dineren. Na het toetje werd het gezelschap er opgehaald door de kinderen die meeliepen met de lampionnenoptocht, voorafgaand aan het verbranden van de kleine mus.

De Kaai

We vervolgen de route en zien rechts hotel-brasserie De Kaai, op de plek waar voorheen het ook alom bekende Hotel Aarden gevestigd was.

De huidige eigenaren hebben het pand fors gemoderniseerd, maar zetten wel de traditie voort van veel carnavalsactiviteiten, zoals het bal van dwelband Ut Toeternietoe en de boerenkoolmaaltijd van de SKS, op carnavalszondag. Alle medewerkers krijgen dan

als het ware ‘loon naar werken’, dat bestaat uit een bord boerenkool met worst en/of gehaktbal. Vast onderdeel van de boerenkoolmaaltijd is bovendien het officiële afscheid van het jeugdgevolg en, zo dat aan de orde is, van leden van het groot gevolg. Ook worden medailles van verdiensten uitgereikt aan medewerkers van de SKS.

We steken over en lopen verder de Kade op en zien links op de hoek Kade-Doornedijkje het pand van de familie Van Oers

(nummer 74). Van 1936 tot 1973 was hier het café van de familie Van Meer, café 't Hoekje, gevestigd (in de volksmond beter bekend als café de Neuker). Uitbaterszoon Tiny van Meer is van 1966 tot en met 1978 Jan Oorlog geweest.

Iets verderop, in het pand aan de Kade 6 waar momenteel BIB-verloskundigenpraktijk is gevestigd, zat in de jaren '80 discotheek de Odyssee, een gelegenheid waar veel jongeren uit Steenberg e.o. zich in het weekend graag vermaakten.

Het pand daar weer naast (Kade 2) is al twee generaties in handen van de familie Van der Pligt, genaamd restaurant/hotel De Wallevis en heette daarvoor restaurant Chez le Port. Voorheen was dit café Havenzicht van de familie Van Agtmaal.

We steken de weg over en lopen langs de in 2016 prachtig opgeknapte jacht- en stadshaven. In vroeger jaren een werkhaven, die vooral nodig was voor de aanvoer van suikerbieten. Aan de overkant van het water ligt eetcafé Z'Onder Zeil van de familie Vermeulen.

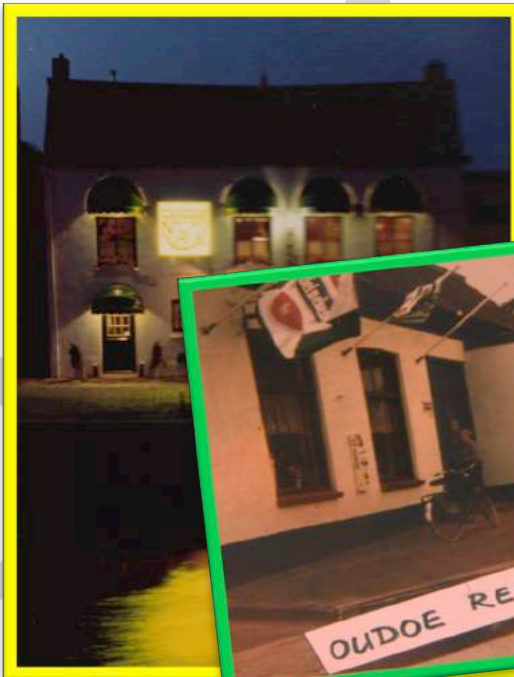
Z'Onder Zeil is in 1986 opgericht door (oud-havenmeester) Tom en zijn vrouw Anneke Vermeulen. In eerst instantie was het een café met daarbij een winkel in scheepsbenodigdheden. De winkel is later restaurant geworden.

Bij Z'Onder zeil worden diverse carnavalsactiviteiten gehouden, zoals het befaamde Zondagachtemiddag Matinee, met 'Aans & 'Aans' als drijvende krachten en op het podium een keur aan lokale acts en 'artiesten'.

Naast Z'Onder Zeil zien we nog de stalen kraanbaan, waaraan Prins Strienius I op spectaculaire wijze tevoorschijn kwam bij zijn intocht.

Ook in later jaren is 'de Kaai' meermaals het decor geweest voor dergelijke onthullingen. Zowel Prins Wannes I (John Nijssen) als Prins Strienius V (Dennis Vermeulen) maakten er bijvoorbeeld hun 'debuut'.

Fabrieksdijk

We gaan linksaf de Fabrieksdijk op. Aan de linkerkant op nummer 3 was in vroeger tijden café De

Korenbeurs gevestigd van de familie Van de Ree & Zoon. Later werd het pand nog opgedeeld in café De Mermaid (beneden met ingang aan de haven) en restaurant 't Boegbeeld (boven met ingang aan de Fabrieksdijk).

We lopen verder en komen langs Albert Heijn Achterberg, waarachter verpleeghuis De Lindenburg weer herbouwd wordt.

Op deze plek stond vroeger de eerdergenoemde CSM Suikerfabriek, waar suikerbieten tot suiker werden verwerkt. Hieraan kwam eind jaren tachtig een einde, met een grote klap: het neerhalen van de zogeheten ‘striptesbuis’.

We gaan rechtdoor en aan de rechterkant staat het gebouw van de Rabobank en Vraagwijzer. Vroeger stond hier, op de hoek van de Fabrieksdijk en de Kromme Elleboog, café De Vierwinden van Arjaan Clarijs en later van Willem Bax.

Na de sloop van het oude cafépand, is de overgebleven ruimte nog een poos gebruikt als ‘buitenshowroom’ voor de sierbestrating van de eraanstaande gevestigde bouwmaterialenhandel Van Herel de Kok (Hoppenbrouwers).

Kromme Elleboog - Visserstraat - Poststraat

We lopen nu verder rechtsaf de Kromme Elleboog in en gaan vervolgens de eerste linksaf. We zijn nu in de Visserstraat.

Op de hoek met het Poststraatje (waar we zo meteen rechtsaf in gaan) zat tot 1986 de roemruchte Lucky Luke-bar (voorheen o.a. de Korenbeurs) van eigenaar Theo Jansen. Het café

werd door iedereen overigens kortweg 'de Luck' genoemd. In de jaren zeventig en tachtig was dit veruit de populairste uitgaansgelegenheid voor jongeren in Steenbergen.

We lopen verder de Poststraat in en komen op de hoek met Kaaistraat 21 restaurant 'In de Oude Stempel' tegen, zo genoemd omdat hier ooit het postkantoor was gevestigd.

Links ernaast zat de lunchroom van Pietje van Beers, in de volksmond beter bekend als Pietje 'Proco' (Van Beers),

en later cafetaria Ons Nees (van de familie IJzermans). Nu zit hier Brasserie Puur.

Kaaistraat - Leliestraatje

We steken de straat over en lopen recht op café-zaal De Joosse, in 2007 overgenomen door Patrick en Mariëlle Dam met (schoon-) vader Frans Joossens. Voorheen was dit het Wapen van Steenberg, met uitbaters Wim en Nel van Dorst, en nog langer geleden stond het te boek als café Vroon. Piet Vroon was toen de exploitant.

Bij De Joosse vinden vele Strienestadse carnavalsactiviteiten plaats, zoals de 11-11 viering en het Snorre- en Snorrekusbal. Tijdens de carnavalsdagen zijn van 's middags tot 's nachts jong en oud hier te vinden.

Ook de prijsuitreikingen van de Kinderoptocht en de grote optocht voltrekken zich in deze zaal.

Het Snorrebal vindt drie weken voor carnaval op zaterdagavond plaats als officiële openingsbal. Tijdens deze avond laten de vele Strienestadse dweilbandjes horen wat zij in huis hebben, speelt het gevolg in op het motto van het carnavalsjaar en wordt traditiegetrouw ook het nieuwe carnavalsliedje gepresenteerd.

Een dag later, op zondagmiddag, zijn de Bietboerkes en Meerminnekes aan de beurt. Tijdens het Snorrekusbal leren ook de kinderen het nieuwe liedje en worden allerlei spelletjes gespeeld, afgewisseld met vele polonaises. Eind van de middag worden de 3 huidige jeugdgevolgleden op de schouders naar binnen gedragen, gevolgd door de 3 nieuwe leden van het jeugdgevolg, die de komende twee jaar een fantastische tijd tegemoet gaan.

Berenstraat - Klaverstraatje

We dweilen het Leliestraatje naast De Joosse in en vervolgens linksaf naar de Berenstraat.

Hoewel dat al lang niet meer het geval is, waren er in het verleden ook in de Berenstraat diverse cafés te vinden. Op nummer 20 22 was café De Baat van Bijn de Baat gevestigd.

We lopen rechtdoor en zien aan de rechterkant op nummer 30 in de gevel een gevelsteen met de tekst 'IN'T BERE GEBOUW'. In dit huis was vroeger café Oerlemans gevestigd.

We draaien om en gaan rechtsaf het Klaverstraatje in. In de jaren '90 van de vorige eeuw was hier enkele jaren poolcafé Bier en Ballen gevestigd. Aan het einde van het Klaverstraatje, op de hoek met de Kaaistraat, zat jarenlang restaurant d'Ouwe Bac van de familie Vrieling (nu het Kruidvat). De zaak was vernoemd naar de Brabantse Afwerk Centrale, de fotocentrale van fotograaf Van Mechelen, later nog groter gegroeid tot Bac Color en tegenwoordig Fuji Color geheten (nu gevestigd aan de Franseweg).

Bij d'Ouwe Bac werd ook carnaval gevierd. Zo vond er het legendarisch Kubistenbal plaats, met bekende bands zoals Rossa Nova, met als drummer (oud-nar) Bert van Drunen.

Kaaistraat - Leutpeleis

We gaan rechtsaf en komen weer in de Kaaistraat en we lopen verder naar het oude stadhuis. Bij het oude stadhuis eindigt op carnavalszaterdag de Kinderoptocht, waarna de mus wordt onthuld en de prins van de burgemeester de stadssleutel krijgt.

Vanaf het bordes bekijken prins en gevolg met de burgemeester eerst de Kinderoptocht.

Dinsdag wordt een vergelijkbaar defilé afgenomen bij de grote optocht. Bij het oude stadhuis, dat dan 't Leutpeleis heet, wordt op carnavalsdinsdag ook

zowel de kleine (voor de jeugd) als de grote mus verbrand: het ritueel waarmee een einde komt aan ons carnavalsfeest. Om klokslag middernacht is het gedaan met de pret en gaat iedereen, moe maar voldaan, 'stil aon r'uis'!

Aan de overkant van het oude stadhuis, in het huidige pand van Van den Hoven schoenen zat eerst Hof van Holland en later café De Drummer. Kastelein Cor Willemse was drummer in een lokale band, vandaar.

We lopen verder en vinden aan de linkerkant het pand van AS Woningstofferij; vroeger café Koenraad. Minder bekend, want het komt niet voor in Steenbergse liedjes, maar er vonden wel degelijk vele gezellige carnavalsactiviteiten plaats.

We gaan rechtdoor en stoppen op de hoek van de Markt-Blauwstraat, waar café Nevels stond, geruime tijd de Rabobank zat, en nu een reisbureau is gevestigd.

Markt

We steken over en komen op de Markt.
In alle cafés op de Markt - de
Marinabar, de Babbelaar, 't Trefpunt
(voorheen Centrumbar), D'n Overkant
(voorheen café Krijnen/ Blommerde) en
Buddha's wordt volop carnaval
gevierd.

Twee weken voor carnaval is bij D'n
Overkant en Buddha's het "Kom dweil
meej mijn deur Strienestad-Festival",
georganiseerd door de dweil-bands 't
Wor Niks & de Drie Kwartjes.

Op de Markt wordt sinds eind jaren '70 elk jaar op carnavalsmaandag
't Spel op de Mart opgevoerd door de prins, zijn gevolg en het jeugdgevolg.
De nar maakt meestal door allerlei capriolen spannende avonturen mee, maar
uiteindelijk komt het allemaal weer goed. Alleen bij heel slecht weer, zoals in
1991, 2016 en 2017, moest worden uitgeweken naar de sporthal van 't
Cromwiel.

*Vanuit de verte zien 'k 't ligge, 't gèèfste plekske
aon de Vliet, drie van die tores, kan nie misse...*

**Zo bezingen we met carnaval ons Strienestadje, met z'n beeldbepalende
Sint Gummaruskerk op de Markt.**

In 'De Gum', zoals z'n
koosnaampje luidt,
wordt sinds 2015 ook
de jaarlijkse
karnevalsmis
gehouden, na de
sluiting van de H.
Corneliuskerk op de
Welberg, waar deze
traditie in 2001
began. De
karnevalsmis is een
passend en druk-
bezocht moment van samenzijn, zang en
bezinging tijdens de carnavalsdagen.

Grote Kerkstraat & Kerkplein

We lopen terug over de Markt en gaan linksaf de Grote Kerkstraat in en we stoppen bij Antalya. Wat nu een shoarmazaak is, was vroeger de Veronicabar, die eerst door Theo (de Lille) de Groot, later door zoon Kees en de familie Elzinga werd gerund. Aanvankelijk een discotheek, met een kleurrijke, verlichte dansvloer (zoals in de film Saturday Night Fever), vervolgens meer een (hard)rockcafé.

We kuieren verder richting de Nederlands Hervormde kerk. We gaan rechtsaf en komen op het Kerkplein.

Op de hoek van de Ruiterswallen stond Hotel Concordia, waar tot de verwoestende brand in 1971 verschillende carnavalsbals gehouden werden door carnavalsclub de Kubisten, mannenkoor ABS en harmonie Amicitia. Later was in de oude stal/schuur een nachtclub - de Palermobar - van de familie Planjé gevestigd.

Kleine Kerkstraat

We gaan rechtsaf de Kleine Kerkstraat in. Naast Chinees-Indisch Restaurant Foe Ho zat in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw groenteboer 'de Blåauwe' (Piet van der Zande), die ook een lunchroom had.

Hier werden door de jongeren van de middenstand plannen gesmeed om carnaval in Steenberg te gaan vieren en deze plek mag dan ook met recht de bakermat voor carnaval in Strienestad genoemd worden.

De lunchroom is later een café van Theo de Groot geworden, waarna het de Apollobar werd, met achter de tap Frans en Jeanne Joossens. Verderop, waar nu een Grieks restaurant zit, was vroeger het café van Pake en Moeke (Oerlemans). Vervolgens een café van Theo de Groot en later café De Nachtegaal met uitbaters Bram "de zingende kastelein" en Lena Gladdines.

Onze Stede en Blauweind

We keren om en gaan aan het eind van de Kleine Kerkstraat rechtsaf, de Ruiterswallen in.

Aan de rechterkant staat woonzorgcentrum Onze Stede, waar ook menig carnavalsbal voor ouderen is gehouden en waar de SKS jaarlijks nog steeds een bezoek brengt aan de bewoners.

We gaan rechtsaf de Rozemarijnstraat in, de eerste linksaf (Willem de Rooverstraat) en weer de eerste rechtsaf (Zoutstraat). Aan het eind van de Zoutstraat, op de hoek met de Blauwstraat stond café Tiberius, oftewel 'de Birrus'. Dit café werd gerund door Kiske en Rietje Tiberius. Populair tijdens carnaval en het café was ook de vaste stek van veel verenigingen, zoals een duivenclub, biljartclub etc.

We gaan rechtdoor de Wouwsestraat in, oftewel 't Blååuweind, en stoppen bij Grand Café De Keuning van de familie De Koning.

Hier vinden ook weer vele carnavalsactiviteiten plaats, zoals het Gouwe Ouwe-bal van De Primurkus, het bal van Effe d'r Neffe en het Kanjerbal voor verstandelijk beperkten. In één van de loodsen achter de

zaak had vroeger de SKS haar onderkomen, de Pineut.

Daar zijn heel wat prinsenwagens gebouwd en op het terrein hield de stichting haar legendarische rommelmarkten. In die tijd was het café nog eigendom van eerst moeder Lien en later zoon Jos Veraart.

Blauwstraat & stadspark

We keren om en lopen naar de Blauwstraat. Op de hoek Blauwstraat/Ravelijnstraat, waar nu Chinees-Indisch restaurant Kota Radja is gevestigd, zat vroeger de Blue Note Bar.

We lopen verder de Blauwstraat in en gaan linksaf het Rongelstraatje in. We wandelen daarna de eerste linksaf, naar de Simonshaven oftewel 'Simmesaovie'.

Op de linkerhoek van de straat stond het voormalige café van Geers. Aan de overkant is nog het pand van de familie Veraart, die indertijd als laatste in Steenberghe nog een eigen bierbrouwerij had, het Wit Kruis.

We gaan rechtdoor en steken de Nicolaas Peckstraat over, dé 'volksbuurt' van Steenberghe. Door het gangetje voor ons komen we uit op de Zuidwal. Zowel door de 'Pekstraat' als over de Zuidwal trok in vroeger jaren de grote carnavalsoptocht. In verband met de vele grote bomen, smalle straten én de alsmaar groter geworden carnavalswagens is de route verlegd.

We hebben nu zicht op het stadspark met de oude vestinggracht en gaan linksaf de Zuidwal op. Het stadspark is een geschenk van de HKI (kunstzijdefabriek aan de Molenweg, later Enka/Akzo) aan de Steenbergse gemeenschap.

Hierna de eerste straat rechtsaf, waarna we direct rechtsaf het park inlopen. In het park werd in de jaren '80 het 'Koffiekonsert' van dweilband T'Orkest gehouden, rond het middaguur op carnavals-zondag.

Deze ludieke opvoering voltrok zich op en rond de inmiddels afgebroken kiosk (nu een ongebruikte skateramp).

Het park is ook meermaals het decor geweest voor het vinden van de prins bij de intocht en van de onthulling van gevolgeden op 11/11. Memorabel ook was het eenmalige 'Pretparruk' (vor volwassene) van dweilband Primurkus in 1990.

We vervolgen onze weg naar de andere kant van het stadspark en komen uit in de Van Gaverenlaan. We gaan rechtsaf en bij het beeldje van de Bietboer en Meermin eindigt deze Leutroute.

COLOFON

De Strienestadse Leutroute is mede samengesteld aan de hand van informatie uit 'de Kronieken van Steenberg' van Con Slokkers, boekjes van Piet Baselier, foto's uit het archief van Ad van de Par, foto's uit het archief van de SKS, Jan en Carla Ligtenberg, (oud-)kasteleins en hun familieleden.

Samenstelling: John Nijssen, Ad Vermeulen & Dennis Vermeulen, Ralph Vrieling.

De Leutroute is ook te vinden en te volgen via de Strienestad app van de Stichting Karnaval Steenberg, te downloaden in de App Store (iPhone) en Google Play (Android).

De Leutroute wordt in deze app geregeld uitgebreid met nieuwe anekdotes, foto's en filmpjes. Iets gezien of gehoord wat volgens u niet klopt, of heeft u aanvullend materiaal? Geef het s.v.p. door via secretariaat@sks-steenbergen.nl

Meer weten over carnaval in Strienestad en de SKS? Kijk op: www.sks-steenbergen.nl en volg ons op Facebook!

**Schrèf 'ier je n'eige leutige 'erinneringe
aon karneval in Strienestad op...**

**Schrèf 'ier je n'eige leutige 'erinneringe
aon karneval in Strienestad op...**

